

डुदुवामा २२ गतेदेखि 'चैते दशै मेला'

पोखरापत्र संवाददाता

पोखरा, १६ चैत

लमजुङको मध्यनेपाल ८ डुदुवामा दुर्घामा आगामी २२ देखि २७ गतेसम्म 'ऐतिहासिक चैते दशै मेला-२०७८' आयोजना हुने भएको छ।

स्थानीय क्लब क्रियार्थी युथ क्लबको आयोजनामा मेलामा मुख्य आकर्षणको रूपमा राष्ट्रियापी खुल्ला सेभेन ए साइड पुरुष तथा महिला फुटबल प्रतियोगितालाई समावेश गरिएको आज आयोजित पत्रकार सम्मेलन मार्फत जानकारी दिईएको हो।

क्लबका अध्यक्ष तथा मुल आयोजक सकिति संयोजक चन्द्र प्रसाद गुरुङका अनुसार पुरुष फुटबल तर्फको विजेता टिमलाई शिल्ड, मेडल तथा प्रमाणपत्र सहित नगद रु १५ हजारले पुरस्कृत गरिने अध्यक्ष गुरुङले बताए। उनका अनुसार दोस्रो हुने टोलीले शिल्ड, मेडल तथा प्रमाणपत्र सहित नगद रु १० हजार प्राप्त गर्नेछ। पुरुषतर्फ प्रतियोगिताबाट सर्वोत्कृष्ट हुने खेलाडी र सर्वाधिक गोलकर्तालाई ट्रफी सहित जनही ५/५ हजार प्रदान गरिने अध्यक्ष गुरुङले जानकारी दिए। उनले पुरुष

त्यसैगरी महिला तर्फको विजेता टोलीलाई शिल्ड, मेडल तथा प्रमाणपत्र सहित नगद रु १५ हजारले पुरस्कृत गरिने अध्यक्ष गुरुङले बताए। उनका अनुसार दोस्रो हुने टोलीले शिल्ड, मेडल तथा प्रमाणपत्र सहित नगद रु १० हजार प्राप्त गर्नेछ। पुरुषतर्फ प्रतियोगिताबाट सर्वोत्कृष्ट हुने खेलाडी र सर्वाधिक गोलकर्तालाई ट्रफी सहित जनही ५/५ हजार प्रदान गरिने अध्यक्ष गुरुङले जानकारी दिए। उनले पुरुष

खेलाडीहरूले समेत भाग लिने बताउदै खेलाडी उत्पादनमा टेवा पुने धारणा राखे। 'हाम्रो प्रतियोगितामा स्थानीय तहका खेलाडीहरूले खेलकौशल, सीप र दक्षता अभिवृद्धि गर्नेमा विश्वस्त छौं, अध्यक्ष गुरुङले भने, 'यस खेलबाट राष्ट्रिय लेभलका खेलाडी उत्पादन गर्न सघाउ पुर्याउनेछ।

साथै डुदुवा गाउँलाई गाउँको रूपमा चिनाउनेछ।' उनका अनुसार क्लबले खेलकूदको क्षेत्रमा सामाजिक क्षेत्रमा र स्वास्थ्य क्षेत्रमा निरन्तर काम गर्दै आएको छ। सो फुटबल प्रतियोगिता मैरेको छूं। सबैतर हेरेर हामीले पनि देश्यापी खुल्ला सेभेन ए साइड प्रतियोगिता राखेका छौं, उनले भने, 'हाम्रो प्रतियोगितामा गण्डकी प्रेसेशनाटै आउँहुन्छ।' टिम दर्ता गर्ने रकम हामीले सामाजिक कार्यपैम लगाउनेछ।' उक्त प्रतियोगितामा स्थानीय स्तरका

लोपहुँदै मगर समुदायको खाम भाषा: भेटिएको लिपि पनि पहिचान हुन सकेन

-ध्वंसागर शर्मा
म्यादी, १६ चैत (रासस)

मगर समुदायको बाकलो बसोबास भएको जिल्लामा पनि खाम भाषा लोप हुँदै गएको छ। खाम भाषाको संरक्षणको अभाव तथा पछिल्लो समयमा मगर समुदायका युवा पुस्ताले परपरागत खाम भाषा कम बोल्ने गरेका कारण यो भाषा त्रमसः लोप हुँदै गएको हो।

धौलागिरि क्षेत्रका म्यादी, बागलुरु र पर्वत जिल्लामा मगर समुदायको बाकलो उपस्थिति रहेको छ। यी जिल्लामा मगर समुदायको बाकलो उपस्थिति भएपनि आफ्नो मौलिक भाषा र संस्कृतिको प्रवर्द्धनमा उनीहरू गम्भीर नहुँदा खाम भाषा नै सङ्घटना पर्न गएको बताइएको छ।

यो भाषा बोल्ने ज्येष्ठ नागरिकको मृत्यु हुँदै गएको र नयाँ पुस्ताले यो भाषा स्थानान्तरण नहुँदा लोप हुँदै गएको मगर समुदायका अगुवा बताउँछन्। म्यादीका अधिकांश मगर समुदायका व्यक्तिले अलिङ्गिलामा ढुँट्बोले रुझ्ने भए पनि पुछ्योली खाम भाषा भने लिपिको अभावमा बोल्न र बुझ्न नसकिएको उनीहरूको भनाइ छ। मगर समुदायका तीन वटा भाषिका (भाषा) छन्। गुल्मी जिल्लाको रिडी पश्चिम भाग दाढ हुँदै कण्णली प्रदेशसम्म बोलिने १८ मगरातको भाषा खाम भाषिका खलकोको हो भने रिडीको पूर्वी भागमा बोलिने १२ मगरातको मैडुँट भाषिका हो। त्यसैगरी सुदूरपश्चिम क्षेत्रमा बोलिने (काईकल) भाषा मगर समुदायका प्रमुख भाषिका हुन्। मगर समुदायका यी तीनवटै भाषा

(भाषिका) बोल्ने मानिसको सङ्ख्या अत्यन्त कम रहेको नेपाल मगर सङ्घ म्यादीकी अध्यक्ष डकमाया पाइजाले बताउन्थयो। उहाँका अनुसार सो समुदायका ज्येष्ठ नागरिकमा भाषाको ज्ञान भए पनि युवा पुस्ताले यसमा चासो नदिदा समस्या देखिएको हो। लिपिको अभावमा युवा पुस्ताले खाम भाषा सिक्षण नदिदा अहिले सो भाषा नै गाउँ समाजबाट पूरै लोप हुने अवस्थामा पुगेको मगर समुदायका अगुवा बताउँछन्।

परम्परा बचाउन भाषाको टूलो काम हुने भन्दै पछिल्लो समय मगर समुदायको कलासंस्कृति, वैष्णवी पनि कर्ते हाराउँच्छ की भने प्रश्न उठिएको देखिन्छ।

मगर महिलाले लगाउने गुन्यू चौलो, पुरुषले लगाउने

पियालयमा हुने पठनपाठनदेखि सबै सरकारी कामकाजसमेत नेपाली भाषामा हुँदा खाम भाषा सङ्घटना पर्दै गइहेको आलेको भनाइ छ। अठार मगरात-अन्तर्गत बोलिने यो भाषा म्यादी र बगलुडका विभिन्न ठाउँमा बोल्ने गरिन्थ्यो।

राज्यको प्रष्ट नीति नहुँदा पुर्वोदीखि बोलिदै आएको खाम भाषा सिक्षण ध्यान नदिदा अहिले सो भाषा नै गाउँ समाजबाट पूरै लोप हुने अवस्थामा पुगेको मगर समुदायका अगुवा बताउँछन्।

परम्परा बचाउन भाषाको टूलो काम हुने भन्दै पछिल्लो समय मगर समुदायको कलासंस्कृति, वैष्णवी पनि कर्ते हाराउँच्छ की भने प्रश्न उठिएको देखिन्छ।

मगर महिलाले लगाउने

गुन्यू चौलो, पुरुषले लगाउने

पियाल महोत्सव र चाडपर्वमा मात्र सीमित भएको

स्थानीयवासी देउसरा पुनर्ले बताउन्थयो।

पछिल्लो समय आधुनिकताले गर्दा मगर समुदायका संस्कृति विस्तारै हराउन थालेका छन्।

म्यादीका विभिन्न क्षेत्रका मगर समुदायले बोलिने खाम भाषा नेपाली तथा खस भाषाको चेपुवामा परेका कारण लोपोन्मुख अवस्थामा पुगेको भन्दै उहाँले त्यसको संरक्षणमा राज्यले ध्यान दिनुपर्ने बताउन्थयो।

पहरामा भेटियो लिपि,

पहिचान हुन सकेन

लिपिको अभावमा लोप हुँदै

गएको खाम भाषा (भाषिका)

को अक्षर संरचनाको बारेमा ज्ञान हुँदा चिमखोला, राम्चे,

काफलडाँडालगायत ठाउँमा

भेटिएका लिपिको अध्ययन हुन नसकेको नेपाल मगर सङ्घ

म्यादीले जनाएको छ। नेपाल

लिपिको अभावमा लोप हुँदै

गएको खाम भाषा (भाषिका)

को अक्षर संरचनाको बारेमा ज्ञान हुँदा चिमखोला, राम्चे,

काफलडाँडालगायत ठाउँमा

भेटिएका लिपिको अध्ययन हुन नसकेको नेपाल मगर सङ्घ

म्यादीले जनाएको छ। नेपाल

लिपिको अभावमा लोप हुँदै

गएको खाम भाषा (भाषिका)

को अक्षर संरचनाको बारेमा ज्ञान हुँदा चिमखोला, राम्चे,

काफलडाँडालगायत ठाउँमा

भेटिएका लिपिको अध्ययन हुन नसकेको नेपाल मगर सङ्घ

म्यादीले जनाएको छ। नेपाल

लिपिको अभावमा लोप हुँदै

गएको खाम भाषा (भाषिका)

को अक्षर संरचनाको बारेमा ज्ञान हुँदा चिमखोला, राम्चे,

काफलडाँडालगायत ठाउँमा

भेटिएका लिपिको अध्ययन हुन नसकेको नेपाल मगर सङ्घ

म्यादीले जनाएको छ। नेपाल

लिपिको अभावमा लोप हुँदै

गएको खाम भाषा (भाषिका)

को अक्षर संरचनाको बारेमा ज्ञान हुँदा चिमखोला, राम्चे,

काफलडाँडालगायत ठाउँमा

भेटिएका लिपिको अध्ययन हुन नसकेको नेपाल मगर सङ्घ

म्यादीले जनाएको छ। नेपाल

लिपिको अभावमा लोप हुँदै

गएको खाम भाषा (भाषिका)

को अक्षर संरचनाको बारेमा ज्ञान हुँदा चिमखोला, राम्चे,

काफलडाँडालगायत ठाउँमा

भेटिएका लिपिको अध्ययन हुन नसकेको नेपाल मगर सङ्घ

म्यादीले जनाएको छ। नेपाल

लिपिको अभावमा लोप हुँदै

गएको खाम भाषा (भाषिका)

को अक्षर संरचनाको बारेमा ज्ञान हुँदा चिमखोला, राम्चे,

काफलडाँडालगायत ठाउँमा

भेटिएका लिपिको अध्ययन हुन नसकेको नेपाल मगर सङ्घ

म्यादीले जनाएको छ। नेपाल

लिपिको अभावमा लोप हुँदै

गएको खाम भाषा (भाषिका)

को अक्षर संरचनाको बारेमा ज्ञान हुँदा चिमखोला, राम्चे,

काफलडाँडालगायत ठाउँमा

भेटिएका लिपिको अध्ययन हुन नसकेको नेपाल मगर सङ्घ

म्यादीले जनाएको छ। नेपाल

लिपिको अभावमा लोप हुँदै

गएको खाम भाषा (भाषिका)

को अक्षर संरचनाको बारेमा ज्ञान हुँदा चिमखोला, राम्चे,

काफलडाँडालगायत ठाउँमा

भेटिएका लिपिको अध्ययन हुन नसकेको नेपाल मगर सङ्घ

म्यादीले जनाएको छ। नेपाल

लिपिको अभावमा लोप हुँदै

गएको खाम भाषा (भाषिका)

को अक्षर संरचनाको बारेमा ज्ञान हुँदा चिमखोला, राम्चे,

काफलडाँडालगायत ठाउँमा

भेटिएका लिपिको अध्ययन हुन नसकेको नेपाल मगर सङ्घ

म्यादीले जनाएको छ। नेपाल

लिपिको अभावमा लोप हुँदै

गएको खाम भाषा (भाषिका)

को अक्षर संरचनाको बारेमा ज्ञान हुँदा चिमखोला, राम्चे,

काफलडाँडालगायत ठाउँमा

भेटिएका लिपिको अध्ययन हुन नसकेको नेपाल मगर सङ्घ

म्यादीले जनाएको छ। नेपाल

लिपिको अभावमा लोप हुँदै

गएको खाम भाषा (भाषिका)

को अक्षर संरचनाको बारेमा ज्ञान हुँदा चिमख